

30. 7. 2024

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K účasti ruských a běloruských individuálních neutrálních sportovců na olympiádě v Paříži i dalších mezinárodních soutěžích

V den dokončení tohoto článku začínají olympijské hry v Paříži. Výsledkem poměrně intenzivní debaty posledních měsíců o účasti ruských a běloruských sportovců jako tzv. individuálních neutrálních sportovců je dle posledních dostupných informací z 20. 7. 2024 zveřejněných na stránkách Mezinárodního olympijského výbor („MOV“) účast 15 ruských a 17 běloruských sportovců; několik dalších takových „pozvaných“ sportovců možnost účasti odmítlo.[1]

Z týchž informací na stránkách MOV je zároveň zřejmé, že kvalifikačním systémem mezinárodních sportovních federací prošlo podstatně větší množství ruských a běloruských sportovců. Co už však na první pohled zřejmé není, je důvod, proč některé kvalifikované sportovce MOV neakceptoval. Jedním z cílů tohoto článku je tuto problematiku alespoň částečně ozřejmit, stejně jako popsat možné dopady vzniklé situace na další olympijské hry a další mezinárodní soutěže, stejně jako se podrobněji věnovat právnímu aspektu podmínek účasti příslušných sportovců.

Postoj MOV a cesta k (ne)účasti neutrálních sportovců na mezinárodních soutěžích

Po invazi na Ukrajinu byli ruští a běloruští sportovci povětšinou vyloučeni z mezinárodních vrcholných soutěží. Dne 28. 3. 2023 Výkonný výbor MOV (dále jen „**Výkonný výbor**“) jako exekutivní orgán MOV vydal stanovisko, které obsahuje „doporučené podmínky“ pro účast ruských a běloruských sportovců v mezinárodních soutěžích (dále jen „**Stanovisko**“).[2] Ruští a běloruští sportovci se mohou, dle tohoto Stanoviska, účastnit mezinárodních soutěží jako tzv. individuální neutrální sportovci pod neutrální vlajkou, za absence národních symbolů či státní hymny. Účastnit se pak nemají mimo jiné ti, kteří válku na Ukrajině aktivně podporují či ti, kdo jsou smluvně vázáni k armádě či národním bezpečnostním složkám. Toto Stanovisko odůvodnil Výkonný výbor zejména principem zákazu diskriminace sportovců z důvodu jejich státní příslušnosti. Zmínil též, že probíhá okolo 70 dalších obdobných ozbrojených konfliktů po celém světě, kdy v těchto případech se o neúčasti některého ze států v mezinárodních soutěžích ani neuvažuje. Výkonný výbor ve Stanovisku taktéž zdůrazní nutnost odlišení sportu od politiky.

Ve stejný den vydal obdobné doporučení (dále jen „**Doporučení**“)[3] též MOV jako takový prostřednictvím zasedání jeho členů, tj. znatelně širším kvorem. Zasedání MOV se může účastnit všech jeho 99 členů a mimo jiné je zasedání kompetentní jmenovat 15 členný Výkonný výbor jakožto exekutivní orgán MOV.

Ze Stanoviska ani z Doporučení nelze dovodit, že by měla být zamezena účast sportovcům, kteří k válce mlčí (tj. aktivně ji nepodporují ani ji neodsuzují).

Ještě dříve před vydáním Stanoviska a Doporučení vydal dne 25. 1. 2023 Výkonný výbor prohlášení o

solidaritě s Ukrajinou, sankcích vůči Rusku a Bělorusku a statusu sportovců v těchto zemích (dále jen „**Prohlášení o solidaritě**“).[\[4\]](#) V něm Výkonný výbor podpořil další trvání sankcí vůči Rusku a Bělorusku (zejména zákaz těmto zemím pořádat mezinárodní sportovní soutěže, či zákaz účasti jejich politických představitelů na mezinárodních sportovních soutěžích v jiných zemích), a vyjádřil solidaritu s Ukrajinou. Výkonný výbor však v Prohlášení o solidaritě zároveň uvedl, že by ruští a běloruští sportovci neměli být diskriminováni a rámcově (obecněji v porovnání se Stanoviskem a Doporučením) vymezil hypotetické podmínky a status účasti (např. absence podpory války, neutrální status sportovce). Prohlášení o solidaritě lze vnímat spíše jako jakési prvotní ideové vyjádření a vyjádření snahy o hledání cesty k participaci předmětných sportovců a apel na vlády jednotlivých států ke zdržení se diskriminace, za jasného zdůraznění výlučných kompetencí mezinárodních federací pro konkrétní sporty ve vztahu k soutěžím v těchto sportech. Stanovisko a Doporučení naproti tomu (kromě větší konkrétnosti a v případě Doporučení i širšího kvora) již zjevně apeluje na mezinárodní federace (respektive jim doporučuje), jak mají podmínky účasti na svých soutěžích upravit.

Výkonný výbor ani MOV se v odkazovaných dokumentech prozatím nevyjádřili k účasti ruských a běloruských sportovců na olympiádě v Paříži. Ve Stanovisku je např. výslovně uvedeno, že se tato doporučení netýkají účasti na olympijských hrách, o níž má být rozhodnuto ve vhodnou dobu.

Reakce na dokumenty MOV

Mezinárodní federace od března 2023 přistoupily ke Stanovisku a Doporučení různě. Vrcholných soutěží v klasických kolektivních sportech se reprezentace zemí standardně neúčastní.[\[5\]](#) Stanovisku a Doporučení se postavila na vzdor např. silná mezinárodní federace Světová atletika (dříve IAAF), která ruské a běloruské sportovce na své vrcholné soutěže nepouští.[\[6\]](#) V mnoha jiných sportech se individuální sportovci vrcholných soutěží účastní za podmínek, které rámcově korespondují Stanovisku a Doporučení. Naopak např. v boxu závodili sportovci i se státními symboly apod.[\[7\]](#) Je tak zjevné, že praxe účasti na mezinárodních soutěžích není zdaleka sjednocená.

Národní sportovní agentura v návaznosti na Stanovisko vydala prohlášení, ve kterém zásadně odmítla snahy o návrat ruských a běloruských sportovců do soutěží.[\[8\]](#) Komise sportovců Českého olympijského výboru si nechala zpracovat průzkum, ze kterého vyplynulo, že 49 % dotazovaných českých sportovců si přeje, aby se ruští a běloruští sportovci vůbec nemohli zúčastnit nadcházejících olympijských her; dalších 31 % je pro jejich účast pod podmínkou startu pod neutrální vlajkou a po distancování se od války na Ukrajině. Pro jejich účast bez omezení se vyjádřilo 8 % dotazovaných. [\[9\]](#)

Rozhodnutí o účasti na olympiádě 2024 v Paříži

Po necelém roce od vydání Doporučení a Stanoviska a po několikaměsíční praxi mezinárodních federací ohledně (ne)účasti neutrálních sportovců Výkonný výbor stvrdil svůj předchozí postoj. Ve vztahu k pařížské olympiádě (nikoliv tedy jiným mezinárodním soutěžím ani k dalším olympiádám) totiž Výkonný výbor dne 8. 12. 2023 vydal rozhodnutí, kde již ve vztahu k pařížské olympiádě potvrdil hlavní body Stanoviska a obdobným způsobem určil, kteří neutrální sportovci se budou moci pařížské olympiády zúčastnit (dále jen „Rozhodnutí“) [\[10\]](#); Rozhodnutí bylo doprovázeno tzv. implementačními principy, na které odkazovalo.[\[11\]](#)

Zajímavé v tomto ohledu je, že Výkonný výbor v Rozhodnutí výslovně uvedl, že se budou moci zúčastnit ti sportovci, kteří prošli stávajícím kvalifikačním systémem mezinárodních federací a nijak

se nevymezil proti těm mezinárodním federacím, které neutrálním sportovcům kvalifikační systém vůbec nezpřístupnily (např. proti Světové atletice). Lze tak spekulovat, že tím Výkonný výbor dal najevo, že bude respektovat postoj mezinárodních federací odlišný od Stanoviska a Doporučení.

Na Rozhodnutí pak v březnu 2024 Výkonný výbor navázal ustanovením zvláštního tříčlenného panelu pro kontrolu způsobilosti konkrétních kvalifikovaných sportovců, tedy v zásadě k posouzení splnění podmínek uvedených v Rozhodnutí, respektive jeho doprovodných implementačních principech.^[12] Celý proces pak byl završen zveřejněním seznamu konkrétních sportovců „pozvaných“ k účasti na olympiádě v Paříži, který byl pravidelně aktualizován.^[13]

Právní hledisko účasti na olympijských hrách

Přes poměrně vysoké množství mediálních článků o daném tématu jsem nezaznamenal žádný, který by se komplexněji zabýval tím, kdo je k rozhodnutí o účasti sportovce na olympijských hrách vlastně oprávněný.

Podmínky účasti na olympijských hrách stanovuje čl. 40 Olympijské charty, který zní následovně: *„Olympijských her se může zúčastnit závodník, funkcionář nebo jiný člen výpravy, který bude dodržovat Olympijskou chartu a Světový antidopingový kodex, včetně podmínek pro účast stanovených Mezinárodním olympijským výborem, a pravidla příslušné Mezinárodní federace, schválená Mezinárodním olympijským výborem; závodník, funkcionář nebo jiný člen výpravy musí být přihlášen svým Národním olympijským výborem“.*

Prováděcí ustanovení k čl. 40 Olympijské charty pak zní: *„Každá Mezinárodní federace stanoví kritéria pro účast na olympijských hrách pro svůj sport včetně kritérií kvalifikačních, a to v souladu s Olympijskou chartou. Tato kritéria předkládá ke schválení výkonnému výboru Mezinárodního olympijského výboru“.*

Jinými slovy, sportovec musí předně splnit kritéria stanovená příslušnou mezinárodní federací pro ten který sport. Každá mezinárodní federace sice předkládá ke schválení příslušná kritéria Výkonnému výboru, avšak to neznamená, že by se kritéria u jednotlivých sportů nemohla lišit.

Ovlivnit podmínky účasti na olympijských hrách tak může předně mezinárodní federace stanovením kritérií pro svůj konkrétní sport, jakkoliv tato kritéria podléhají schválení Výkonného výboru. Lze si představit, že případné omezující podmínky budou explicitně součástí kritérií k účasti výlučně na olympijských hrách, stejně jako to, že omezující podmínky budou stanoveny již pro účast na kvalifikačních soutěžích, tedy sportovec, který podmínky nesplní, vůbec nezíská potřebné kvalifikační body.

Nebo ovlivnit podmínky účasti sportovce na olympiádě zamezit Výkonný výbor stanovením generálních omezujících podmínek dle čl. 40 Olympijské charty (jak to částečně učinil v Rozhodnutí).

Je tedy zřejmé, že ke stanovení podmínek účasti jsou v každém sportu kompetentní dva suveréni – MOV a příslušná mezinárodní federace. Skutečnost, že jeden z nich (zde MOV) tyto podmínky vymezil v Rozhodnutí, za žádných okolností nemusí ovlivňovat to, jakým způsobem využije svého oprávnění druhý suverén – příslušná mezinárodní federace daného sportu. Sportovec by měl splnit podmínky obou suverénů, z čehož se zdá patrné, že mezinárodní federace typicky mohou v dané oblasti podmínky stanovené MOV dále zpřísnit.

K charakteru a kvalitě Stanoviska

Právní charakter Stanoviska a Doporučení nemohu vykládat jinak, než že se jedná o interpretaci příslušných ustanovení Olympijské charty ze strany MOV či Výkonného výboru jakožto jednoho ze dvou suverénů ke stanovení podmínek účasti na olympiádách.[\[14\]](#) S takovou interpretací se tedy mezinárodní federace jakožto druhý suverén v žádném případě nemusí ztotožnit. A jak je výše uvedeno, některé ani neztotožnily.

Zatímco Doporučení je techničtějšího charakteru ohledně přesných podmínek, Stanovisko obsahuje širší zdůvodnění stanovených podmínek. Stanovisko akcentuje především princip zákazu diskriminace spojený s právem každého sportovce soutěžit.

Domnívám se však, že Stanovisko je poměrně jednostranně pojaté. Proti izolovanému principu zákazu diskriminace sportovců samozřejmě nelze nic namítat, z mého pohledu ve Stanovisku nicméně Výkonný výbor opomenul i jiné principy Olympijské charty.

Olympijská charta ve svém úvodu obsahuje 7 základních principů olympismu, do kterých patří i cíl olympismu (uvedený pod č. 2): *„Cílem olympismu je zapojit sport do služby harmonického rozvoje lidstva s cílem vytvořit mírovou společnost, která dbá o zachování lidské důstojnosti.“* Pod č. 4 je pak uvedeno: *„Provozování sportu je lidským právem. Každý jednotlivec musí mít možnost provozovat sport bez jakékoli diskriminace a v olympijském duchu, jenž vyžaduje vzájemné porozumění v duchu přátelství, solidarity a fair-play.“*

Mírová společnost, duch přátelství, lidská důstojnost apod. jsou vše obecně aspekty s probíhající válkou zjevně neslučitelné. Je notorií, že invaze na Ukrajinu devastuje Ukrajinu jakožto samostatný stát ve všech ohledech. Její dopady též přesahují i ukrajinské hranice. Kvůli blokaci přístavů např. pocítil dopady války i sever Afriky, v důsledku růstu cen energií (byť nelze chápat válku na Ukrajině jako jedinou příčinu) pocítila dopady války prakticky celá Evropa atd. Právě kupříkladu rostoucí ceny energií způsobily významné komplikace nejednomu sportovci a sportovním klubům. V rámci principu rovnosti (který je základem principu nediskriminace) též nelze než přihlídnout k tomu, jak válka zasáhla (potažmo mohla zasáhnout, nebýt obsáhlé pomoci jiných států), do možností ukrajinských (případně jiných) sportovců trénovat a připravovat se na soutěže za srovnatelných podmínek. Pokud by sportovci agresorského státu měli možnost účastnit se soutěží a obdobnou možnost by sportovcům napadeného či jiného státu fakticky znemožnila situace způsobená válkou, samozřejmě by to s rovností a fair-play nemělo nic společného. Ještě absurdněji by situace vyzněla např. v případě sportů, kde by se s ohledem na neúčast ukrajinských sportovců významně zvýšila šance na zisk medailí sportovců agresorských států, k čemuž lze připomenout, že na pařížské olympiádě je ukrajinská účast nejnižší v historii.[\[15\]](#)

Jak je v základních principech olympismu stanoveno, cílem olympismu je vytvořit mírovou společnost, která dbá o zachování lidské důstojnosti. I tento cíl, stejně jako další principy olympismu, je samozřejmě nutné vyvažovat s principem zákazu diskriminace.

Příliš přesvědčivě nevyznívá ani argument ve Stanovisku o tom, že v případě přibližně dalších 70 ozbrojených konfliktů či válek státy vzájemně respektují vzájemné možnosti účastnit se sportovních soutěží. Stěží samozřejmě examinovat každý z těchto konfliktů, hodnotit, jak relevantní vůbec v daných místech je mezinárodní sportovní zápolení, a zkoumat důvody pro dané konflikty. V každém případě však válka na Ukrajině představuje konflikt velmi specifický, především ve vztahu k Rusku. Nejen proto, že je agresí mnohonásobně většího státu, který je současně jadernou velmocí, a jde tak (potažmo opět, mohlo by jít, nebýt významné pomoci jiných států) o konflikt sportovní terminologií extrémně nefér. Ani jen kvůli notoricky známému úzkému sepětí sportovních výsledků se státní/režimní propagací v Rusku a s tím související reálnou možností olympismu vytvářet tak určitý

tlak za účelem prosazení míru (jak je tomu konec konců v jiných oblastech sankcí). Ale např. též proto, že ani při velké snaze o objektivitu nelze prakticky najít nic, co by alespoň vzdáleně invazi a válku ospravedlnilo.[16]

Stanovisko ani jiné dokumenty se bohužel nijak nevypořádávají s „mlčící masou“ sportovců, kteří k válce nezaujmají ani pozitivní ani negativní postoj. Podmínkám Stanoviska by tak v závislosti na dalším výkladu patrně vyhověl (samozřejmě pokud by se věnoval individuálnímu sportu) např. Alexandr Ovečkin, který dodnes má na síti Instagram jako profilový obrázek notoricky diskutovanou fotografii s Vladimírem Putinem, jakkoliv je na něj již přes rok vydaný zatykač Mezinárodním trestním soudem.[17] Takový závěr se mi jeví zcela neadekvátní a opět rozporný s dalšími principy Olympijské charty, stejně jako samozřejmě snižuje argument o oddělení sportu a politiky.

Kromě toho považuji za zcela nepochybné, že v realitách války na Ukrajině mohou existovat i další skutečnosti, které v konkrétních sportech mohou vést k přiklonění se spíše k přísnému či naopak mírnému přístupu k účasti. Může mezi ně nepochybně patřit i úmrtí sportovců v daném sportu, kterých dle některých informací je již přes 400.[18] Stejně tak mezi ně může patřit i změna podmínek ukrajinských sportovců pro přípravu v konkrétním sportu. Například skutečnost, kdy by se zabráním území byla zabráněna i přípravná sportovní centra, by de mého přesvědčení nebylo možné ignorovat (tím spíše, pokud by se v nich pak připravovali ruští sportovci). Nebo pokud by nerostné suroviny ze zabraných území byly používány k výrobě sportovního náčiní nebo by sportovní náčiní ruským či běloruským sportovcům dodávaly zbrojařské firmy napojené na válku. Z mnoha dalších aspektů může být relevantní např. i to, jak moc se sportovní výsledky v daném sportu využívají k režimní propagaci.

Relevantní okolnosti, které by legitimně mohly ovlivnit účast či neúčast sportovců, též mohou plynout z charakteru konkrétního sportu. Je totiž samozřejmě něco jiného, když jeden po druhém ruský a ukrajinský sportovec sjedou na kajaku vodní kanál, než když si budou stát tváří v tvář v šermířském souboji; specifickou symboliku samozřejmě představují též střelecké disciplíny. Jelikož je zakázána účast ruských a běloruských sportovců v týmových soutěžích, může být též relevantní, jak moc „týmový charakter“ má konkrétní sport označovaný za individuální. Zmínit lze např. cyklistiku, která se sice z laického hlediska jeví být sportem individuálním, ovšem např. v případě silničního závodu se velmi často poukazuje na to, že jde o sport týmový, kdy jeden člen týmu pravidelně pomáhá jinému a vítězství jednoho závodníka je tradičně považováno za vítězství celého týmu.

Ani zmíněné specifické aspekty nebere Stanovisko v potaz, což považuji za zjevnou chybu a jsem přesvědčen, že je naopak mohou vzít v potaz při nastavení podmínek jednotlivé mezinárodní federace. Mezinárodní federace by dle mého přesvědčení v nastavení podmínek účasti měly být nadány širokou autonomií, neboť jim samotným musí být nejlépe známy konkrétní skutečnosti vztahující se k danému sportu, sportovcům, tréninkovým podmínkám, vybavení atd.

Jakkoliv tak princip zákazu diskriminace sportovců nelze marginalizovat, v Olympijské chartě v žádném případě nestojí osamoceně či jako nadřazený jiným principům nebo skutečnostem. Právě jiné principy a skutečnosti však bohužel Stanovisko dle mého přesvědčení prakticky opomíjí, přitom by dle mého přesvědčení bylo možné s jejich zohledněním a jejich vyvažováním se zákazem diskriminace dospět k vhodnějším podmínkám účasti.

Například ve výše uvedeném průzkumu Komise sportovců Českého olympijského výboru se část českých sportovců přiklonila k tomu, že by Rusové a Bělorusové mohli startovat na olympijských hrách, pokud by explicitně odsoudili válku na Ukrajině. Stanovisko ani Doporučení takovýto postup explicitně nazakazují. I se zohledněním toho, že MOV svým postupem zatím fakticky toleroval i nezačlenění příslušných sportovců do kvalifikačního systému, by dle mého přesvědčení takové

podmínky mohly dlouhodobě obstát, pokud by je některá mezinárodní federace jako podmínky účasti na soutěžích zakotvila a dobře odůvodnila. A to obstát nejen z hlediska faktické tolerance podmínek ze strany MOV, ale i z hlediska případného plnohodnotného právního přezkumu.

Domnívám se totiž, že právě takovýto postup spočívající v požadavku na explicitní odsouzení války na Ukrajině ze strany konkrétního sportovce by mohl být optimální z hlediska vyvážení základních principů olympismu, a to jak z hlediska principu zákazu diskriminace a zaručení svobody každého jednotlivce provozovat sport, tak z hlediska právě vytváření mírové společnosti, přátelství a solidarity, jakožto cílů olympismu. Bylo by radostí vidět proti sobě v harmonii soutěžit ukrajinského sportovce proti ruskému, který explicitně odsoudil hrůzostrašné kroky, které jeho stát v suverénním státě jeho sportovního soupeře realizuje. Nehledě samozřejmě na jednoznačné naplňování cíle olympismu přispívat k míru, pokud by se v Rusku a Bělorusku veřejnost o odsouzení války ze strany sportovních vzorů dozvěděla.

Otázkou samozřejmě je, zda by sportovci s protiválečným smýšlením k odsouzení války našli odvahu, neboť je samozřejmě otázkou, čemu by následně čelili ve své domovině. Dané je samozřejmě složité obecně hodnotit, věřím však, že jako osoby lépe znalé místní situace a schopné zhodnotit své vlastní možnosti by sportovci dokázali odhadnout případné následky takového odsouzení. V principu by však v posuzované situaci hypotetický postih takových sportovců patrně neměl být příliš významný argument, neboť stavět účast sportovců na principu nediskriminace a zároveň zohledňovat případnou diskriminaci sportovců od jejich státu za projevený názor samozřejmě celou situaci z určitého hlediska dostává do „začarovaného kruhu“. Pokud by sportovci ze strachu nepřistoupili k odsouzení války, a nemohli se tak soutěži účastnit, stále by dle mého přesvědčení byla jejich neúčast přijatelnějším závěrem než rezignace na snahu o budování mírové společnosti jakožto naplnění cíle olympismu.

Jakkoliv MOV, respektive Výkonný výbor, o podmínkách nastavených Stanoviskem a Doporučením hovoří jako o „striktních podmínkách“, příliš striktně tyto podmínky nepůsobí a lze si nepochybně představit podstatně striktnější podmínky.

Samozřejmě platí, že spory na poli sportovního práva standardně bývají právně přezkoumatelné, vrcholným orgánem tohoto přezkumu je Mezinárodní sportovní arbitráž (CAS) v Lausanne.[\[19\]](#) Ačkoliv se možnost přezkumu samozřejmě týká i sporů o účast neutrálních individuálních sportovců na soutěžích (jak obecně[\[20\]](#), tak i ve vztahu k olympijským hrám[\[21\]](#)), dle všeho dosud nikdo z individuálních sportovců danou proceduru před Mezinárodní sportovní arbitráží neabsolvoval. Ani speciální Ad hoc divize Mezinárodní sportovní arbitráže pro pařížskou olympiádu dosud žádný takový případ neřeší.[\[22\]](#) Lze si přitom představit jak přezkum účasti konkrétního sportovce, tak i přezkum jeho neúčasti. Autoritativním interpretem Olympijské charty samozřejmě nemůže být sám MOV, ale je jím Mezinárodní sportovní arbitráž (obdobně jako autoritativním interpretem zákonů není parlament ani vláda, ale je jím soud). Považuji tak za zcela nepochybné, že Stanovisko je dokumentem nezávazným; jak jsem již uvedl, lze jej považovat za vlastní interpretační pohled MOV (potažmo Výkonného výboru) na Olympijskou chartu.

Dle všeho nedošlo ani k tomu, že by MOV neschválil pravidla účasti určené některou mezinárodní federací dle čl. 40 Olympijské charty v aspektech relevantních pro tento článek.

Pouze pro úplnost lze doplnit, že dosti odlišnou problematikou, než je účast individuálních neutrálních sportovců na soutěžích, je (byť stále souvisí s válkou na Ukrajině) suspendace Ruského olympijského výboru jako takového. K ní došlo ze dne 12. 10. 2023 z důvodu, že Ruský olympijský výbor přijal sportovní organizace z Doněcké, Chersonské, Luhanské a Záporožské oblasti pod svou hlavičku; tato suspendace plně obstála i před Mezinárodní sportovní arbitráží, o čemž psala např. kolegyně Anastasja Vištalová.[\[23\]](#)

K seznamu přijatých sportovců

Pocit nespravedlnosti z poměrně jednostranného Stanoviska či Doporučení by mohl částečně vyvážit poněkud striktní přístup[24] panelu Výkonného výboru, v důsledku jehož činnosti došlo k sestavení seznamu kvalifikovaných sportovců „pozvaných“ na pařížskou olympiádu. Ten se významně projevil např. u juda, kde z 12 nominovaných sportovců byla po kontrole tímto panelem „pozvána“ pouze třetina z nich, z hlavních favoritů nebyla účast umožněna nikomu. Řada z těchto nepozvaných se přitom od roku 2023 vrátila do soutěžního režimu a získala potřebné kvalifikační body, např. Inal Tasoev, potenciální soupeř Lukáše Krpálka, vyhrál v roce 2023 mistrovství světa, stejně jako Arman Adamian.[25]

Bohužel se ze seznamu pozvaných sportovců nelze dozvědět,[26] proč ten který sportovec nebyl „pozván“, neboť seznam jmen v tomto směru neobsahuje žádné odůvodnění u konkrétních sportovců (dokonce neobsahuje ani jména nepozvaných, avšak kvalifikovaných sportovců), odkazuje pouze na obecná kritéria dle Rozhodnutí a jeho aplikačních principů.

Ukrajínští představitelé si nicméně zjevně dali již po vydání Stanoviska a Doporučení práci, aby identifikovali řadu sportovců, kteří kritéria dle Stanoviska a Doporučení z pohledu ukrajinské strany nesplňují. Aktuální seznam je dostupný na webových stránkách.[27] Ač je uvozený jako seznam sportovců, kteří podporují válku, o řadě sportovců je uvedena v zásadě informace o jejich příslušnosti k armádě či bezpečnostním složkám. Například právě u zmíněného Armana Adamiana.[28] U zmíněného Inala Tasoeva je jednak uvedena obdobná informace,[29] kromě toho je však zmíněno i jeho chování na sociálních sítích, které má válku podporovat.[30] Poté, co vzhledem k účasti sportovců a vývoji olympijské kvalifikace začala krystalizovat možná nominace konkrétních sportovců, přišla ukrajinská strana opět s dalšími tvrzeními ke konkrétním sportovcům.[31] Opět se přitom jednalo povětšinou o informaci o příslušnosti k armádě či bezpečnostním složkám, případně o obdržení určitých armádních ocenění, třeba i před počátkem invaze na Ukrajinu v roce 2022. Kromě judistů se dané samozřejmě týká i řady dalších sportovců, např. včetně zápasníka Zaura Ugueva, olympijského vítěze z Tokia, který rovněž kvalifikaci absolvoval, avšak „pozván“ nebyl.[32]

Z porovnání[33] nominovaných v jednotlivých sportech s finálním seznamem „pozvaných“ sportovců a s ukrajinským seznamem či informacemi o některých sportovcích si tak dovoluji dovodit, že postačujícím důvodem nepozvání byl u řady sportovců smluvní vztah k armádním a bezpečnostním složkám.[34]

Ač smluvní vztah k armádě či bezpečnostním složkám je dle Stanoviska, Doporučení i Rozhodnutí důvodem pro nepřipuštění sportovce, nelze se ubránit pocitu, že se jedná o poměrně přísný výklad vůči sportovcům. Nejsou mi samozřejmě známy plné reálie prostředí ruského či běloruského sportu, lze se nicméně domnívat, že příslušnost k armádě či bezpečnostním složkám je ryze formální. I v České republice máme bohatou tradici armádního sportovního centra Dukla a sportovního centra Ministerstva vnitra (dnes pojmenovaného Olymp). Ta vedle vysokoškolského sportovního centra Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (pojmenovaného nyní Victoria) představují pilíře českého individuálního vrcholového sportu a nejúspěšnější sportovci jsou zpravidla v některém z těchto center zařazeni. Přitom zařazení do toho kterého centra je povětšinou jasně implikováno tím, které sporty jsou pod dané centrum historicky zařazeny.[35] Postačí se podívat na webové stránky příslušných českých sportovních center či se podívat na výsledky ankety Armádní sportovec roku,[36] abychom zjistili, komu všemu by v totožné optice byly přičitatelné kroky české armády či policie.

Jestliže původní motivací pro kroky MOV směřující k účasti ruských a běloruských sportovců na

mezinárodních soutěžích byla zásada nediskriminace, pak se v konečném důsledku dle mého přesvědčení nepodařilo této zásadě dostat. O účasti či neúčasti totiž dle všeho rozhodlo i formální zařazení sportovce namísto toho, aby byl relevantní jeho materiální postoj k válce.

Samostatnou problematikou přesahující již účel tohoto článku je skutečnost, že ruskými orgány bylo vzhledem k pocitu krivdy zabráněno v rámci kolektivního bojkotu v účasti některým z „pozvaných“ sportovců.[37]

Další možný vývoj a další olympiády

Jak bylo výše uvedeno, problematika účasti neutrálních sportovců nebyla dosud po právní stránce přezkoumána Mezinárodní sportovní arbitráží (CAS). Neexistuje tak žádný precedent ani autoritativní výklad Olympijské charty a souvisejících dokumentů v tomto ohledu. Jak bylo naznačováno výše, za relevantní výklad nemohu považovat ani Stanovisko vydané Výkonným výborem ani jiné shora zmíněné dokumenty MOV. Nejen proto, že MOV není autoritativním interpretem Olympijské charty, ale i vzhledem k odborné (ne)kvalitě provedeného výkladu, kdy Stanovisko v zásadě akcentuje jediný princip zákazu nediskriminace a zcela při tom opomíjí řadu jiných principů a skutečností.

Co je v tuto chvíli k dispozici, je praxe MOV, kterou lze dle všeho zjednodušeně shrnout tak, že je vycházeno ze Stanoviska[38] a to je poměrně přísně vykládáno, zejména účasti zamezuje i pouhé formální propojení sportovce s armádou a bezpečnostními složkami (obdobně jako by v českém prostředí představovalo členství sportovců ve sportovních centrech Dukla či Olymp); zároveň je však respektován jiný přístup mezinárodních federací včetně úplného zamezení v účasti ruským a běloruským sportovcům.

Je samozřejmě otázkou, zda někdo přeci jen současnou účast či neúčast sportovců nepodrobí přezkumu u Mezinárodní sportovní arbitráže (patrně již bez účinků pro pařížskou olympiádu). Stejně tak to, zda MOV nadále bude respektovat i úplný zákaz účasti.

Dle mého přesvědčení si lze poměrně obtížně představit, že by Výkonný výbor bez významnější změny okolností pro zimní olympiádu 2026 v Miláně a Cortině d'Ampezzo vydal významně rozdílné rozhodnutí, přinejmenším tedy při obdobném personálním složení Výkonného výboru. Tím by totiž zesílilo podezření, že Stanovisko, potažmo související dokumenty, nejsou výkladem Olympijské charty a jejích principů, ale jsou politickým postojem Výkonného výboru, který je ze své podstaty na rozdíl od právního výkladu jednoduše změnitelný. Dokud nebude existovat autoritativní výklad této právní otázky od Mezinárodní sportovní arbitráže (CAS), případně pokud nebude s dobrým zdůvodněním (které jistě může existovat) revokováno Stanovisko jako takové, je dle mého přesvědčení nutné vycházet z toho, že individuálním neutrálním sportovcům za stávajících podmínek MOV umožní účast i na dalších olympiádách (jakkoliv se o tom bude teprve rozhodovat, současné Rozhodnutí se na další olympiády nevztahuje). Při nezměněné podobě Stanoviska a neexistenci autoritativního precedenčního rozhodnutí by bylo možné jen stěží hodnověrně a apoliticky vysvětlit, proč byla účast v Paříži možná a jinde možná nebude.

Pokud by se při nastavení pravidel účasti od Stanoviska či Doporučení chtěly odchýlit mezinárodní federace, jsem naprosto přesvědčen, že tak ve stávající situaci učinit mohou.[39] Samozřejmě by princip nediskriminace akcentovaný ve Stanovisku neměly zcela ignorovat. Ale jak uvedeno výše, existují i jiné relevantní principy a skutečnosti. Čím lépe by případně svá pravidla odůvodnily, tím spíše by obstála při případném přezkumu před Mezinárodní sportovní arbitráží.

Mezinárodních federace, které pro účast na soutěžích jednoduše převzaly principy Stanoviska, avšak kvalifikované sportovce nakonec MOV nepřipustil, by patrně měly svůj postoj přehodnotit. Budto sportovce nepřijaté na pařížskou olympiádu (a sportovce s podobným statutem) do soutěží nepouštět[40] nebo pravidla pro účast upravit tak, aby např. sportovci s pouhým formálním spojením s armádou či bezpečnostními složkami soutěžit mohli.[41] Případně samozřejmě s ohledem na absenci precedentu upravit pravidla do zcela jiné, avšak samozřejmě legitimní, podoby.

Sportovní právo obvykle funguje na principu tzv. „několikapatrové vůle členů“. Sportovci či jiní členové rozhodují o osobách ve vedení klubů, vedoucí klubů rozhodují o osobách ve vedení národních svazů, vedení národních svazů rozhoduje o vedení mezinárodních federací a tak dále. Pokud by tak např. mezinárodní federace či dokonce MOV jednali proti vůli svých členů, je samozřejmě reálná i personální výměna.

Shrnutí a závěr

Lze shrnout, že účast ruských a běloruských sportovců jako tzv. individuálních neutrálních sportovců na mezinárodních kvalifikačních soutěžích i na olympiádě v Paříži je opřena o Stanovisko (stanovisko výkonného výboru Mezinárodního olympijského výboru ze dne 28. 3. 2023). Stanovisko lze považovat za dosti benevolentní a velké množství sportovců by jeho podmínkám mělo vyhovět, včetně těch, kteří válku na Ukrajině ani nepodporují ani nekritizují.

Postoj MOV byl hojně kritizován. Stanovisko zdůrazňuje zásadu nediskriminace, proti čemuž izolovaně samozřejmě nelze nic namítat, avšak zároveň Stanovisko opomíjí jiné principy a skutečnosti, např. cíl olympismu, kterým je dle Olympijské charty zapojit sport do služby harmonického rozvoje lidstva s cílem vytvořit mírovou společnost, která dbá o zachování lidské důstojnosti. Celkově působí Stanovisko značně zjednodušené. Dle mého přesvědčení by i s ohledem na to měly mít jednotlivé mezinárodní federace širokou míru autonomie pro nastavení podmínek účasti ve svém sportu a zohlednění individuálních aspektů. Osobně jsem přesvědčen, že vhodnější v porovnání se současným stavem by bylo vázat možnou účast na soutěžích na odsouzení války na Ukrajině, což by z mého pohledu patrně nejlépe vyvážilo jednotlivé principy olympismu včetně jeho cíle spočívajícího v zapojení sportu do vytvoření mírové společnosti.

Po návratu do mezinárodních soutěží po březnu 2023 se kvalifikovala řada ruských a běloruských sportovců, v konečném důsledku však MOV řadu z nich na olympiádu nepřipustil. Ačkoliv nejsou důvody neúčasti konkrétních kvalifikovaných sportovců nikde individuálně popsány, což považuji samo o sobě za velmi nešťastné, lze dovést, že postačujícím důvodem k neúčasti byl formální smluvní vztah sportovců k armádním a bezpečnostním složkám, což považuji za poměrně přísný výklad vůči sportovcům. Lze se totiž domnívat, že příslušnost k armádě či bezpečnostním složkám je u daných sportovců v zásadě pouze formální, stejně jako tomu je v českém prostředí u sportovců ve sportovních centrech Dukla a Olymp.

Nelze se ubránit úvahám, zda (snad až neadekvátně) přísný výklad Stanoviska a souvisejících dokumentů MOV při vytváření seznamu „pozvaných“ nebyl při jejich textaci tím nejlepším možným řešením. Jednoznačně se však domnívám, že primární příčina neuspokojivého rozřešení situace pro pařížskou olympiádu tkví ve Stanovisku a že by do budoucna měl být zvolen jiný přístup. Ideálně takový, aby namísto formálního zařazení sportovců rozhodoval jejich skutečný materiální vztah k válce na Ukrajině a jeho prezentace, typicky aby byla připuštěna účast jen sportovců válku odsuzujících. Jestliže totiž původní motivací pro kroky MOV podporující začlenění do soutěží byla zásada nediskriminace, pak se v konečném důsledku dle mého přesvědčení nepodařilo této zásadě dostát.

Mgr. Lukáš Dušek,
advokát

Mgr. Lukáš Dušek
A D V O K Á T

[Mgr. Lukáš Dušek, advokát](#)

Václavské nám. 841/3
110 00 Nové Město, Praha 1

Tel.: +420 723 480 526
e-mail: dusek@akdusek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)